1852. №. 109.

PROVINCIALE DRENTSCHE EN ASSER COURANT.

DONDERDAG, 28 OCTOBER.

Deze Courant komt driemaal in de week uit en wel DINGSDAGS, DONDERDAGS en ZATURDAGS; dezelve kost in het ¼ jaar *f* 1-60, buiten *Assen* vrachtvrij *f* 1-75; de advertentiën van 1—5 regels *f* 1-00 en voor iederen regel meer 15 cent bij elke plaatsing, behalve 35 cent zegelregt. — Boekaankondigingen 20 pct. rabat. — **NB.** Advertentien voor de 1e bladz. kunnen Maandags Woensdags en Vrijdags uiterlijk tot **6**, die voor de 4e blz. tot **10** ure 's avonds aangenomen worden.

Vergadering van den RAAD op Zaturdag den 30 October 1852 des avonds te 6 ure.

EXTRACT uit het Register der Resolutien van de GEDEPUTEERDE STATEN der Provincie *Drenthe.*

No. 20. DINGSDAG 26 October 1852.

Gelezen eene missive van den Heer Voorzitter van het Bestuur der Gemeente *Assen* dd. 26 dezer no. 172, naar aanleiding van art. 9 der Provinciale wet van 6 Julij 1850 Stbl. no. 39), inzendende eene lijst van twee personen, welke bij de verkiezing van een Lid der Provinciale Staten van *Drenthe*, op den 25 der loopende maand in het Hoofd-Kiesdistrict *Assen* gehouden, de meeste stemmen doch geene volstrekte meerderheid hebben bekomen, en over welke dus eene herstemming moet plaats hebben;

Gelet op art. 9 en 14 der voormelde wet;

Is goed gevonden en verstaan:

Te bepalen, dat de herstemming over de op gezegde lijst voorkomende personen zal geschieden op maandag den 8 November aanstaande.

Afschriften dezer te zenden aan de voorzitters der Besturen van *alle* Gemeenten in het Hoofd Kiesdistrict *Assen*, zullende voorts deze resolutie worden opgenomen in de Provinciale Drentsche en Asser Courant van 28 dezer.

Voor Extract Conform,
De Griffier der Staten van Drenthe,
W. H. HOFSTEDE.

NEDERLAND, 27 October.

Bij de Tweede Kamer der Staten Generaal is ingekomen het verslag betreffende den staat van het armwezen over het jaar 1850. In dit uitgebreide stuk komt o. a. voor, dat de bevolking des rijks, op den laatsten Dec. van dat jaar, heeft bedragen 3,073,411 zielen, of 16,820 meer dan op den laatsten Dec. van het vorige jaar. De instellingen, daarbij vermeld, worden verdeeld in twee hoofdsoorten, als · instellingen ten behoeve van of tot het verzorgen van armen, ook door werk en onderwijs; en in instellingen, welke het voorkomen van armoede ten doel hebben. Tot de eerstgenoemde, welker aantal van jaar tot jaar is toegenomen, hebben behoord 7167. Van deze hebben 753 zich onttrokken aan de mededeeling van de verlangde opgaven, waardoor, naar het oordeel des ministers, de natie verstoken blijft van het nut, hetwelk uit eene meer wisse beschouwing van het verslag zou kunnen worden afgeleid. Het cijfer van de personen, die van de overigen weldaden hebben genoten, bedraagt 646,650, waaronder 424,514 huiszittende armen, en verder onder nog meer andere 18,775 bewoners van godshuizen; 16,624 verpleegden in gast- en ziekenhuizen, 54,096 behoeftige kinderen in armenscholen; 79,220 kinderen in scholen, waarin, gemeenschappelijk met andere, kinderen van behoeftige ouders worden onderwezen; 11,583 kinderen in bewaarscholen; 8478 personen in werkplaatsen van liefdadigheid; 9935 personen in de kolonien van de Maatschappij van Weldadigheid. Onder de huiszittende armen zijn 232,826 personen vermeld, die alleen gedurende een gedeelte van het jaar onderstand hebben genoten. Onder de verpleegden in de Gasthuizen is een niet onaanzienlijk aantal begrepen geweest, die niet tot de behoeftigen behoorden. Onder de 91,596 kinderen op de scholen, waren er velen, welker ouderen niet worden bedeeld. De minister komt daardoor tot het besluit, dat op verre na niet kan worden aangenomen, dat in Nederland een vijfde der bevolking tot de eigenlijk gezegde armen behoort. Voor deze instellingen is uitgegeven een bedrag van *f* 12,459.515. Na afrek van de kosten van onderhoud, administratie, en ook van geldbelegging, komt men in het verslag tot het besluit, dat regtstreeks voor onderhoud van behoeftigen is besteed een som van *f* 7,664.151.

De ontvangsten hebben werkelijk bedragen *f* 12,881,490. Daarbij komen onder meer anderen voor, behalve kostgelden, vergoedingen enz. *f* 760,600 van voordeelige saldo's van vorige jaren; *f* 6,500,634 uit eigene middelen van verschillenden aard; *f* 5,022,151 uit giften, bijdragen, collecten en subsidien.

— Het blijkt uit het gering aantal van passagiers dat, na de laatste ongevallen, aan verschillende treinen op den Hollandschen spoorweg overkomen, men zich huiverig toont, om van dat middel van vervoer tusschen Amsterdam en Rotterdam gebruik te maken.

— Het *fonds der Hoogleeraren te Groningen tot aanmoediging van studie* gaat door velerlei bijdragen geregeld vooruit, en, terwijl het vroeger de kosten droeg van medailles voor de studenten, is het van die uitgave ontheven, daar Z. M. de Koning die voor zijne rekening heeft genomen. Thans bestaat het voornemen, om de gelden te besparen, totdat het zoo belangrijk zal zijn, dat een of meerdere beurzen voor onbemiddelde studenten daarvoor zullen kunnen uitgereikt worden.

— Den 26 dezer is te Rotterdam eene vrouw, die, zoo men verneemt uit Dordrecht kwam, en, uit gebrek aan geld, in eene herberg, waar zij om nachtverblijf had gevraagd, was afgewezen, 's avonds omstreeks 9½ ure, terwijl zij aan de zoogenaamde vest, nabij de Leeuwenlaan rondzwierf, door den hevigen storm in de Singelsgracht geworpen. Ofschoon men haar spoedig weder op den vasten wal gebragt heeft en geneeskundige hulp toediende, is zij echter dadelijk aan de gevolgen overleden.

— Voor eenige dagen werd des morgens vroeg zekere G. D., wed. H. F., te Opheusden, binnen een door haar alleen bewoond huis geheel ontkleed en dood in eene woonkamer liggende gevonden, staande hare klompen voor de geopende deur. Op last der justitie hebben lijkschouwing en voorloopig onderzoek ten deze plaats gehad. Bij de lijkopening hebben de geneesheeren geene sporen van een geweldadigen dood gevonden, doch hun onderzoek heeft niet aangetoond, waaraan in het gegeven geval dit zonderling en zeer spoedig overlijden moet worden toegeschreven. Het schijnt wel dat er geene aanleiding bestaat, om ten deze aan misdaad te gelooven, doch men verliest zich in gissingen.

— Op 1 October jl. bedroeg de bevolking in de Kolonien der Maatschappij van Weldadigheid 10,175 zielen.

— Het getal predikanten bij de Hervormde Eeredienst hier te lande, bedraagt thans 1432 - dat bij de Evangelisch Luthersche 58, dat bij de Herst. Evangelisch Luthersche 7 - dat bij de Doopsgezinden 30 en dat bij de Remonstrantsche 24. Als bezoldiging, meest van candidaten, voor de hulpdienst bij de Hervormden en Lutherschen, betaald het Rijk *f* 4600. Voor nieuwe standplaatsen, verhoogingen of personele toelagen, hare plaats vervangende, is op het budget voor de Hervormde Eeredienst, over 1853, ruim *f* 6000 gebragt.

— Z. M. de Koning is 26 dezer vroegtijdig uit de residentie naar het Loo vertrokken.

— H. M. de Koningin wordt in den loop dezer week van hare buitenlandsche reis in de residentie terug verwacht.

— De afdeelingen van de Tweede Kamer der St.-Generaal hebben zich 26 dezer bezig gehouden met het onderzoek van: 1° het ontwerp van wet wegens de in omloop te houden muntbilletten; en 2° van de begrooting voor het algemeen burgerlijk pensioenfonds.

— In het verlag der comm. van rapporteurs, belast met het opmaken van het voorlopig verslag nopens de uitkomst van het onderzoek van de beide eerste hoofdstukken der staatsbegrooting (Huis des Konings en Hooge collegien van staat) komt onder anderen voor: eenige leden der commissie maakten de volgende opmerkingen: de opbrengst der middelen neemt toe: doch staat nog niet gelijk met den aanwas der bevolking - de gunstige staat der geldmiddelen wordt hoofdzakelijk daargesteld door de ruime baten uit Oost-Indie, die niets gemeen hebben met de instellingen in het Moederland, en alleen de gevolgen zijn van goede oogsten en voordeelige prijzen dier Oost-Indische producten - de kiem tot het beter geldelijk beheer is voor 1848 gelegd. Andere leden schreven den gunstigen finantielen toestand des lands toe aan den geest van orde, welken de regering kenmerkt, aan de veerkracht, die zij ontwikkelt, aan het versterkte vertrouwen, en den meer opgewekten publieken geest, ontstaan door de uitbreiding der volksregten. Overigens wees de commissie er op, dat bij het cijfer van het budget á 70 millioen nog altijd 36 millioen voor rente was, en Nederland dus voor alles behoefte heeft aan vermindering van rentelast. Zij verheugde zich dan ook over 's ministers toezegging van eene conversie der 4 pCt schuld. Ten slotte dringt de commissie op zuinigheid aan, te meer daar zij bij de Regering eene neiging meent bespeurd te hebben, om met ruimer hand 's lands penningen te besteden.

BUITENLAND, 27 October.

FRANKRIJK. j.l. Vrijdag heeft de President het Theâtre-Francais bezocht, alwaar ten tooneele werd gevoerd: *Cinna of de genade van Augustus*, en waar, naar men wil op verlangen van den den President, bijna de geheele politieke wereld tegenwoordig was, zoo dat men aan deze voorstelling eenigzins een politiek karakter toeschrijft. Bij zijne komst even als bij zijn vertrek werd de Prins met luide toejuichingen begroet.

— De Prins zal dezer dagen naar Compiègne vertrekken, en naar men verzekert, aldaar blijven tot dat de Senaat het Keizerrijk zal hebben georganiseerd.

— De Prins-President heeft aan den Minister van Eeredienst een crediet van 200.000 francs geopend, ten behoeve van de dienst der Kerk van St. Genoveva.

— Nopens het komplot van Marseille verkeert men nog altijd in het onzekere. Volgens geruchten moet echter de hoofdaanlegger bij de regering bekend en in den vreemde gevlugt zijn, en zou de Fransche regering zijne uitlevering eischen. Men noemt echter het land niet, waar zich de schuldige ophoudt.

— Zal Louis Napoleon zich als Keizer doen noemen, Louis Napoleon II of III? De zoon van zijn grooten Oom - zeggen sommigen - is nimmer gekroond en daarom moet Louis Napoleon zich de IIde doen heeten, maar anderen voeren hiertegen aan, dat Keizer Napoleon, bij proclamatie van 22 Junij 1815, geplaatst in den *Moniteur*, bekend maakte: „mijn politiek leven is geëindigd en ik proclameer mijn zoon, onder den titel van Napoleon II, tot Keizer der Franschen." Die proclamatie werd aan de beide kamers toegezonden en deze namen daarmede genoegen, zoo als te lezen is in den *Moniteur* van 24 en 25 Junij 1815. Er is dus wel degelijk een Napoleon II geweest en de titel van den Neef behoort aldus te zijn, Louis Napoleon III.

— Men zegt dat het leger met 60,000 man zal worden verminderd.

— De jagtpartijen, door den Prins-President te geven, zullen weldra een aanvang nemen. De jagers zullen op het veld in costuum - groen met goud - verschijnen.

— Dezer dagen heeft men in de Champs-Elysées de werkzaamheden tot daarstelling van het kristallen paleis aangevangen.

DUITSCHLAND. De *Neue Pr. Ztg.* levert een bewijs voor den ijver, waarmede de kiezers hun staatsburgerlijken pligt thans willen vervullen. Men leest daarin de volgende aankondiging. „Daar het personeel van dit blad zijne kiespligten niet meent te mogen verzuimen, zal het waarschijnlijk niet mogelijk zijn op Maandag een nommer uit te geven."

— Dezer dagen begaven zich 184 personen, waaronder meer dan de helft kinderen, uit eene gemeente in de nabijheid van Baden, naar America, op kosten der gemeentekas.

— Men heeft opgemerkt, dat in Duitschland het getal ingenieurs, architecten, werktuig- schei- en landhuishoudkundigen dagelijks toeneemt en integendeel dat der juristen en theologen van dag tot dag minder wordt.

ENGELAND. Het blijkt thans, dat ook Prins Albert zich tot den hertog van Toscane gerigt heeft, om de invrijheidstelling der Madiais te verzoeken.

— Naar men verneemt zijn de Ministers in den laatst gehouden kabinetsraad te Windsor overeengekomen, dat de troonrede het vrije handelsstelsel als voor goed aangenomen verklaren zal.

— Bij het afbreken van het gebouw der tentoonstelling, werd eene aanzienlijke som geboden, voor de toeëigening van hetgeen onder de planken der vloer mogt gevonden worden. De eigenaars van het gebouw besloten echter, om alles aan de werklieden te laten, Deze zijn thans in 't bezit geraakt van een aantal muntstukken en kleinoodiën en zelfs vond een hunner laatst eene beurs met ongeveer *f* 80 à *f* 90 in goud.

ASSEN, 28 October.

Bij de eergisteren plaats gehad hebbende opening der stembriefjes, in het Hoofdkiesdistrict *Assen* ingebragt ter verkiezing van een lid der Provinciale Staten van dit gewest, is gebleken, dat er in het geheel 463 stembriefjes waren ingeleverd, als te Assen 74, Anlo 31, Smilde 24, Norg 17, Roden 23, Peize 19, Eelde 22, Zuidlaren 23, Vries 19, Gieten 14, Gasselte 14, Odoorn 9, Borger 21, Beilen 30, Rolde 27, Westerbork 17, Diever 21, Dwingelo 46, en Vledder 12. Hiervan waren 3 van onwaarde. Op den heer Mr. H. Vos zijn gevallen 170 stemmen, op den heer Mr. J. T. Homan 68, op den heer Mr. L. Oldenhuis Gratama 44, op den heer Mr. H. Tonckens 37, op den heer Mr. S. J. Oosting 21, op den heer Mr. P. W. A. Grevelink 21, op den heer Mr. E. K. J. Bertling 10, op de heeren Mr. J. T. Kijmmell, Mr. C. L. Kniphorst en C. W. E. Kijmmell ieder 8, op de heeren S. S. van Roijen en T. Braams ieder 7, en op den heer Alingh 5. Acht personen hadden daarenboven 2 en drieëntwintig 1 stem. Tusschen de heeren Vos en Homan zal dus eene herstemming moeten plaats hebben, die bepaald is op 8 Nov. e. k.

Nog niet de helft der kiezers, 1055 in getal, is opgekomen. Ten einde men de belangstelling in het kiezerswerk in de onderscheidene Gemeenten kunne nagaan, deelen wij hier mede, dat Assen heeft 136 kiezers, Anlo 87, Smilde 97, Norg 56, Roden 53, Peize 35, Eelde 34, Zuidlaren 74, Vries 50, Gieten 31, Gasselte 48, Odoorn 22, Borger 75, Beilen 58, Rolde 35, Westerbork 29, Diever 35, Dwingelo 69, en Vledder 31.

— De heer B. Cock is te Coevorden tot Wethouder benoemd in plaats van wijlen den heer J. Woltersom.

— Aan A. Bos van Paterwolde is vergunning verleend tot het bouwen van een wind-koornmolen te Grollo, gemeente Rolde.

Z. M. heeft de gemeente-besturen van Sneek en Meppel geautoriseerd tot de oprigting van een beurtveer tusschen beide steden.

— Aan M. Swijghuijsen Reigersberg c.s. is door den Min. van Binn. Zaken vergunning verleend tot inpoldering van gronden in de gemeente Roden en Peize.

— Bij de Tweede Kamer der Staten-Generaal is l. a. rapport uitgebragt op een adres van Burgemeester, Wethouders, Leden van den Gemeenteraad, Predikant en eenige andere notabele ingezetenen van Vledder, waarbij, met betrekking tot het voorgestelde beginsel bij de wet op het armwezen, naar hetwelk de geboorteplaats het onderstands-domicilie zal zijn, wordt gewezen op den exceptionelen, hoogst ongelukkigen toestand hunner gemeente. Om zich daarvan te overtuigen, behoeft men slechts het heideveld onder Noordwolde te bezoeken, waar men, in *twee à driehonderd* holen en kweekplaatsen van zedeloosheid, de afgrijsselijkste ellende kan aanschouwen van huisgezinnen, voor een groot deel uit de Kolonien der Maatschappij van Weldadigheid geboortig. Wanneer zij hierbij in aanmerking nemen, dat de Kolonie nagenoeg dertig jaren telt, dat dus de meesten der in dat tijdvak geborenen nog niet het tijdstip hunner meerderjarigheid hebben bereikt, dan zien Adressanten met schrik het oogenblik te gemoet, waarop binnen korte jaren het aantal dier verblijven der ellende nog oneindig zal toegenomen zijn en het getal der ongelukkigen tien- ja honderdvoud zal zijn van dat der in de Kolonie beweldadigden. Zij vragen, wie deze armen zal onderhouden: het Rijk? de gemeenten, van waar de ouders ter verpleging zijn opgezonden? of de gemeenten, waarin de Kolonie is gevestigd, waar die kinderen als bij toeval zijn geboren? Indien nu het in het wetsontwerp voorgestelde beginsel wordt aangenomen, en ten aanzien der in de Kolonien geborenen geene uitzondering wordt gemaakt, dan wordt Vledder de ongelukkigste gemeente van gansch Nederland, van wege de lasten, die haar zullen drukken. Adressanten verzoeken derhalve, dat hierin bij de wet worde voorzien.

* **Meppel, 26 Oct.** De Kamer van Koophandel en Fabrijken alhier heeft verzocht, dat het aantal harer leden van 5 op 7 gebragt wordt. Dikwijls zijn sommige leden verhinderd de vergadering bij te wonen, en kan er dan, uit gebrek aan een genoegzaam aantal leden, geene vergadering worden gehouden. De Raad heeft reeds de noodige voordragt aan H. H. Ged. Staten gedaan.

* Men verneemt, dat de heer Burgemeester dezer gemeente een huis te Groningen heeft aangekocht; men brengt dit in verband met zijn voornemen, om zijne betrekking neder te leggen.

* **27 Oct.** In de laatst gehoudene raads-vergadering alhier is door Burg. en Weth. het voorstel gedaan, om *f* 30.000 te negotieren, ten einde het oude stadshuis benevens de gevangenis te verkoopen, het logement *de Bonte*

koe weder aan te koopen, dit af te breken, en een nieuw raadhuis daar te bouwen, waarin ook localen voor het Kantongeregt, de Kamer van Koophandel, de gevangenis etc. zouden zijn. De kosten van aanbouw zijn op *f* 24.000 en die van aankoop van de *Bontekoe* op *f* 11.000 begroot.

* * **Coevorden, 26 Oct.** De beestenmarkt van gister was buitengewoon levendig. Het ruime plein kon het vee en de wagens met koorn niet bevatten, zelfs de straten werden gedeeltelijk met de laatsten gevuld; er waren aangevoerd 535 runderen en 112 schapen; de handel was levendig, vooral in koeijen, aanstaande te kalven en in vet vee, die voor hooge prijzen werden verkocht. Men merkt op, dat de Jaar- en Weekmarkten alhier de laatste jaren zijn toegenomen en dat veelmalen het ruime plein het aangevoerde vee en de wagens niet kan bevatten. Het zal wel niet bij het Bestuur onopgemerkt zijn gebleven, dat eene vergrooting van het plein wenschelijk zou zijn, zoo wel tot gemak der talrijke bezoekers onzer Jaar- en Weekmarkten, waarop vooral in dezen tijd wel mag worden gelet, als tot het handhaven eener goede orde in het plaatsen der wagens en van het vee. De gelegenheid tot zoodanige gewenschte vergrooting van het plein bestaat, en de plaats zou in aanzien winnen, wanneer de oude stijve linden, bekend onder den naam van boompjes- de avond-wandelplaats der gejakte en gemuilde huismoeders uit den vorigen tijd - werden weggehouwen en de grond geplaveid.

Regtszaken.

Den 27 dezer zijn door de Arr. Regtbank te Assen negen personen en daaronder vijf schaapherders veroordeeld tot *f* 10 boete en bij non-betaling tot gevangenisstraf van 7 dagen, wegens het laten losloopen van honden zonder voorzien te zijn van een slependen kruisbengel.

Ingezondene stukken.
Electrische Biologie,
(*Vervolg en Slot.*)

Deze merkwaardige proef werd ook tot den tweeden en derden persoon uitgestrekt, en wel op de volgende wijze: Een jongeling uit het gezelschap werd door den Bioloog als eene zeer schoone dame voorgesteld. De geëlectriseerde scheen op het zien dezer schoonheid in verrukking te komen. Hij gaf den nevens hem staanden bioloog op zacht fluisterenden toon zijne bewondering te kennen, roemde zeer de sierlijke gestalte, fraaije lokken, schoone handen, oogen enz. der dame, verloor zich als het ware in haren aanblik, en riep eindelijk in de hoogste verbazing uit: „Verduiveld, wat eene knappe jufvrouw!" Toen het schaterend gelach der toeschouwers om dezen kluchtigen uitval eenigzins bedaard was, zeide de bioloog: „Kom aan, maak haar uw hof." „Neen, ze is eene dame, en ik . . . ik mag . . . ik ben . . . ik durf niet . . . neen, ik doe het niet," antwoordde de man verlegen en blijkbaar tusschen verlangen en ontzag geslingerd. „Och kom, doe het maar, zij zal u niet afwijzen, ik geef er u mijn woord op," hernam de eerste, en op deze aanmoediging naderde de geëlectriseerde haastig de gewaande dame, en legde onder het uitbundig geschater der aanwezigen zijne *declaration d'amour* op eene wijze af, welke den grootsten hijpochondrist op eens zoude hebben genezen. De voorstelling was zoo levendig en zijne verrukking zoo groot, dat hij de armen tot eene omhelzing opende, toen het: „Gij zijt klaar!" hem weder toch zich zelven bragt en het aangebeden voorwerp in eenen jongeling herschiep. - De derde, als militair, herkende in een hem voorgestelden persoon den kapitein zijner compagnie, wien hij, zoodra hij hem zag, dadelijk op militaire manier salueerde. De gewaande kapitein, door den bioloog en anderen uit het gezelschap ingelicht, berispte hem over enkele verzuimen in de dienst en over sommige ongeregeldheden, welke berispingen hij onderworpen aanhoorde en door allerlei middelen, zoo door het getuigenis zijner makkers in te roepen als door gedurig te verklaren, dat hij aan de hem ten laste gelegde feiten onschuldig was, trachtte te wederleggen. Later verzekerde hij mij, dat, ware hij niet van het tegendeel overtuigd, hij zweren zoude, den kapitein werkelijk gezien, en aan de stem, houding, epauletten, sjerp en verdere montering herkend te hebben. - Een der aardigste blijken, hoezeer de bioloog het *gezigt* zijner geëlectriseerden in de magt had, lag zeker in het volgende: Hij stelde elk hunner eene witte zakdoek ter hand, welke op zijn bevel zonder naald of draad werd gezoomd. Naar de kleur gevraagd, antwoordden zij eenparig: „wit." Dezelfde doeken werden hun andermaal overhandigd, en toen vonden zij de kleur niet *wit*, maar *ligt blaauw*, terwijl ook dat *blaauw* in *oranje-geel* veranderde; toen zij de doeken ten derdenmale in handen kregen en bezagen. Daarop spreidde de bioloog de drie witte doeken op den grond uit, en deed als of hij de drie blaauwe en gele doeken daar naast legde. Hij beval hun toen uit alle deze doeken éénc te kiezen, welke in hun oog de schoonste was, en het was koddig te zien, hoe alle drie juist diegene kozen, welke niet aanwezig maar denkbeeldig voorgesteld was. Ook met de *physieke* kracht handelde de bioloog naar welgevallen. Hij plaatste een stok op den grond en beval een der geëlectriseerden dien op te heffen; doch hoe deze trok, draaide en alle kracht aanwendde, hoe hij werkte en zwoegde, alles bleef zonder gevolg; hij kon den stok wel verschuiven, maar hem opligten kon hij niet. Een zevenjarig kind vermogten alle drie niet van de plaats te krijgen. Zij stootten, drukten, trokken, maar . . . het kind bleef staan en zij moesten hunne pogingen staken. Op gelijke wijze ging het ook met een zilveren zak-uurwerk, dat op een tafeltje was neergelegd, hoe zij ook hun best deden om de belooning, hun door den bioloog toegezegd, in geval zij slaagden, te verdienen. Zeide de bioloog echter: „Gij kunt", dan herkregen zij hunne natuurlijke kracht, en volbragten al wat van hen werd verlangd. „Komt, laat ons *Wilhelmus* zingen, alle te zamen en uit volle borst!" sprak de bioloog, en daar klonk het: „Wilhelmus van Nassouwen" door de zaal tot vermaak van allen, die ook gehoord hadden, dat den geëlectriseerden was gezegd, dat, zoo zij konden tegenwerken, zij zulks vrijelijk mogten doen. In spijt van dat verlof *moesten* en bleven zij voortzingen. Na dit alles legde hij een zinken plaatje op het vlakke hunner hand, en zeide na eenige minuten: „Het wordt warm, het wordt heet, het is gloeijend, het brandt!" en in de grootste ontsteltenis trachtten zij het plaatje weg te werpen, hetwelk echter op zijn bevel: „Gij kunt niet!" ondoenlijk was. Pijnlijk vertrokken zij hun gelaat, baden den bioloog hen te verlossen en zwaaiden met de hand in alle rigtingen. Niets hielp, tot dat het: „Gij zijt klaar!" aan hunne smart een einde maakte. Ook deze voorstelling was zeer levendig, aangezien zij later in een helderen staat onderzochten, of zij geene brandwonden bekomen hadden. Vervolgens nam de bioloog een der zinken plaatjes op, waarop de geëlectriseerden het oog moesten vestigen, en vroeg hun toen, of zij daaruit geen helder blaauw vlammetje zagen stralen. Tot ieders verbazing antwoordden zij met eenigen schrik bevestigend. „Dat vlammetje," zoo vervolgde de bioloog, „heeft de eigenschap; dat gij alle drie mij zult en moet volgen, dat het u voorttrekken en achteruit zal stooten, naar mate ik voor- of achterwaarts treedt, en nadert gij de vlam te digt, dan zult gij u branden." En inderdaad, met het oog op het plaatje, volgden zij hem overal, waar hij ging, en toen hij hun eens het plaatje te digt bij de oogen hield, deinsden zij verschrikt achteruit, als waren zij bevreesd zich te branden. - Aangaande het *gezigtsbedrog* verhaalde mij de bioloog later, dat hij eenige geëlectriseerden te *Gorredijk* in Vriesland de groote tentoonstelling te *Arnhem* met al de voorwerpen van kunst, die daar te bezien waren, had voorgesteld. Zij bewonderden zoowel de pracht als de kunst, ontwaarden er ook den Minister Thorbecke, wien zij, al hoewel nooit gezien hebbende, herkenden en beschreven, alsmede Z. M. den Koning, wien zij dadelijk, zonder eenige aansporing van den bioloog, met een daverend „Hoera, leve de Koning!" begroetten.

Vreesde ik niet te wijdloopig te worden, ik zou dit verhaal door de beschrijving van nog andere even nieuwe als verrassende voorstellingen zeer kunnen vergrooten. Genoeg, de biologische bewerking heeft op mij en op alle aanwezigen den diepsten indruk gemaakt. Hadde ik de voorstelling niet in persoon bijgewoond, ik zou er de waarheid van betwijfeld en het verhaal zelf als een soort van fabel beschouwd hebben. Voortaan evenwel twijfel ik aan niets meer, vermits het *onmogelijke* als het ware onder mijne oogen mogelijk, het bovenzinnelijke verwezenlijkt is geworden. Wat de schadelijke terugwerking op de geëlectriseerden zelve betreft, hiervan heb ik niets kunnen bespeuren. Zij waren na hunne geheele herstelling even vlug en vrolijk als te voren, en wisten zich den volgenden dag alles goed en naauwkeurig te herinneren. - Onder het schrijven dezes denk ik onwillekeurig aan de zoogenaamde, door *kabbalistische* middelen bewerkte *bezweringen* terug, van welke vele oude Joodsche geschriften, in de eerste tien eeuwen vervaardigd, dikwerf melding maken, en die, te oordeelen naar hetgeen daarvan nu eens ter loops dan weder breedvoerig wordt verhaald, in bewerking en gevolgen, in uitkomsten en verschijnselen eene allezins merkwaardig trouwe overeenkomst met deze Electro-Biologische voorstellingen hebben. Kan men aannemen of zelfs veronderstellen, dat deze gewigtige en voor als nog geheimzinnige wetenschap, hoewel onder eenen anderen vorm en anderen naam aan de middeneeuwsche en nog vroegere Rabbijnen, die, gelijk bekend is, in alle takken van genees- en zielkunde zeer bedreven waren, niet geheel onbekend was, dan zouden deze tot heden als *sprookjes* uitgekreten verhalen zoo al niet opgehelderd dan toch meer geloofwaardig worden. Eene naauwgezette vergelijking van het door mij beschrevene met soortgelijke verhalen uit den Talmud en andere Joodsche commentariën zou tot ernstige overdenking aanleiding kunnen geven en den onderzoeker een schat van treffende en verrassende overeenkomsten aanbieden. - Ten slotte en om allen twijfel weg te nemen moet ik vermelden, dat de voorstelling *alhier* den 5 dezer door den Heer *D. van Leer* heeft plaats gehad.

Assen, 17 October 1852. M.

Wij hebben vroeger een uittreksel uit een brief van den onderwijzer Kleinenberg, die naar de Kaap de Goede Hoop is vertrokken, opgenomen, waarin dezelve niemand aanraadde naar de Kaap over te komen; wij zijn thans in staat gesteld een uittreksel uit een anderen brief van denzelfden, gedateerd, Piketberg 20 Aug. 1852 mede te deelen, waaruit blijkt, dat hij daar thans voordeelig is geplaatst.

Dierbare Ouders enz!

Gij hebt zeker met ongeduld uitgezien, om eenig narigt van mij te ontvangen: dit is zeer natuurlijk, want hoe verre wij ook van elkander zijn verwijderd, met den geest blijven we toch vereenigd.

Vóór gij dezen brief ontvangt, zult ge reeds weten, uit mijn eerste schrijven, de bijzonderheden onzer reize herwaarts: hierover zal ik dus thans geen woord zeggen. Ik zal U nu alleen mijne ontmoetingen en lotgevallen mededeelen, die gepasseerd zijn na het schrijven van mijn' eersten brief aan U.

Bergman, Zoer en ik zijn bij elkander gebleven in de Kaapstad tot den 7 Augustus, en hebben elkander geholpen als broeders. Wij dachten in het eerste, dat we spoedig zoovele aanbiedingen zouden krijgen, dat ieder onzer ten minste van twee of drie plaat-

sen de keus zoude hebben; doch hierin vonden we ons te leur gesteld, evenwel waren we zoo gelukkig elk ééne te kunnen krijgen. In mijn' eersten brief heb ik reeds de *Mosselbaai* genoemd, op 100 uren afstands van de Kaapstad aan d' oostkust van Afrika, alsmede de *Piketberg*, 15 à 20 uren van de stad, tegenover de *Saldanhabaai* op Afrika 's westkust gelegen, en de *Kogmanskloof*: doch van de laatste hebben we geen werk gemaakt, omdat we dáár van den eenen boer naar den anderen moesten reizen, om onderwijs te geven, dat zeer lastig zou zijn, dewijl deze van 1 tot 4 en 5 uren van elkander verwijderd wonen; ook kon het salaris niet worden opgegeven. Bij de drie genoemde plaatsen zijn naderhand nog twee gekomen, ééne als huisonderwijzer, die een inkomen opleverde van tusschen de 30 en 40 pond sterling, boven kost en inwoning. Van de andere, Caledon, 8 uur van de Kaapstad, is ons weinig bekend Bergman gaat naar de Mosselbaai op een tractement van *f* 1200, zonder vrije woning. Vriend Zoer zal misschien naar Adriaan Roe gaan als huisonderwijzer, indien hij te Caledon niet zal slagen; doch tot het laatste bestaat vele hope; en gelukt dit, dan zijn we alle drie wel geplaatst.

Aan de Piketberg is de Wel. Eerw. Heer Scholtz predikant, die een schoonzoon van Ds. Spijker uit de Kaapstad is. Aan Ds. Spijker hebben we veel te danken; Zijn Eerw. toch heeft alle mogelijke moeite aangewend, ten einde ons spoedig en goed geplaatst te krijgen; en ofschoon Zijn Eerw. prof. Lauts niet persoonlijk kende, nogtans zijn we door de aanbeveling van dezen in kennis met genen gekomen. — Maar gelukkig, driewerf gelukkig, dat we aanbevelingsbrieven hadden van den Heere Hidding uit Assen aan verscheidene invloedrijke personen in de Kaapstad, deze toch hebben ons het meeste voordeel gedaan, waarover ik zijn WelEd. steeds mijn' innigsten dank toebreng en hoop dien vooral te toonen door eene ijverige pligtsbetrachting.

Den 7 Junij stapten we voor 't eerst in de Kaapstad aan wal, en den 7 Augustus, dus 2 maanden na onze aankomst, plaatste ik mij op eenen wagen, bespannen met 14 ossen, om naar de Piketberg, de plaats mijner bestemming, te worden overgebragt, alwaar we den 11 Aug. gelukkig arriveerden. Het inkomen alhier aan mijne betrekking verbonden bedraagt, behalve eene ruime behuizing, jaarlijks 72 pond sterling of *f* 864, al krijg ik geen kind op school; doch wanneer er boven de 12 komen, dan klimt ook mijn inkomen. Mijne school is thans nog van weinig beteekenis, daar ik slechts 4 kinderen van den predikant Scholtz heb te onderwijzen: de kerkedienst is daarenboven. Des Zondags na den middag geef ik aan 25 à 30 kleurlingen onderrigt in 't lezen, daar Ds. Scholtz hun godsdienstig onderwijs geeft. Onder deze zijn menschen om de 50 jaren oud, die nog geene letter kennen, evenwel toonen ze hier zeer veel lust in en vatbaarheid voor, zoodat dit spoedig en gemakkelijk gaat.

Na groete enz. enz. KLEINENBERG.

ADVERTENTIEN.

Heden beviel van eene welgeschapene *DOCHTER* JOHANNA KUURMAN, geliefde echtgenoote van
C. KNIPHORST.

MEPPEL,
den 22 October 1852.

Op *DINGSDAG* den 19 October is van de Markt te Zuidlaren vermist eene driejarige niet melkgevende **Licht-zwartbonte KOE,** zij is mager, en twee-uirt. — Wie hiervan narigt weet te geven, gelieve zulks te doen toekomen aan

Doct. PRUISSEN te *Zuidlaren*.

De ondergeteekenden hebben de eer te adverteren, dat thans is ingeschreven voor het **VOLLE KAPITAAL** ad **f 580.000.00** in de door hen ontworpene **Drentsche Veen- en Kanaalmaatschappij,** en dat de *DEELNEMERS* eerlang zullen worden uitgenoodigd tot het bijwonen eener algemeene vergadering.

J. KLIJN te Assen.
Geb. GOEDKOOP te Amsterdam.
A. A. VISSER Kz. te Sliedrecht.
P. LANGEVELD Pz. te Hardinxveld.

Aan de *DEELHEBBERS* in de **Drentsche Kanaal-Maatschappij** wordt bekend gemaakt, dat de *vijfde storting* door COMMISSARISSEN is bepaald op **tien procent** of **honderd guldens per aandeel** en zal behooren plaats te hebben vóór of op 1° Januarij aanstaande, bij den Thesaurier J. KALFF te Amsterdam.

ASSEN, 26 October 1852.

Op last van Commissarissen,
De Directeur,
A. W. VAN HOLTHE TOT ECHTEN.

De DIRECTEUR der **Drentsche Kanaal-Maatschappij** maakt bekend, dat het TARIEF van te heffen *AFVAARTS-, SLUIS-* en *BRUGGELDEN*, goedgekeurd bij Koninklijk Besluit van 12 Maart 1850 no. 3, bedraagt tusschen de oostelijke grens van *Hoogeveen* en het *Meppeler Diep:*

a. voor schepen, **geladen met turf,** een afvaartsgeld van 10 cents per scheepston, zonder sluisgeld;
b. voor schepen, **niet geladen met turf,** een sluisgeld van 1½ cent per scheepston bij iedere sluis;
c. van alle schepen van 50 tonnen of daarboven, een bruggeld van vijf cents per schip bij iedere brug;
d. voor alle schepen beneden 50 tonnen, een bruggeld van 2½ cent per schip bij iedere brug;
e. dat alle opvaart is vrij voor schepen, hetzelfde vaarwater terugkeerende.

ASSEN, 21 October 1852.

De Directeur der Maatschappij,
A. W. VAN HOLTHE TOT ECHTEN.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS der gemeente Assen brengen ter kennis der gadingmakenden, dat WOENSDAG den 3 November aanstaande, des avonds te 7 ure in het STADSHUIS alhier zal worden AANBESTEED **het opsteken, verzorgen enz.** der Stedelijke **LANTAARNEN** met leverantie van de daartoe benoodigde **Camphine, Katoen enz.**

De VOORWAARDEN van **aanbesteding** liggen ter lezing ter SECRETARIE van af Zaturdag den 30 dezer maand tot aan den dag der aanbesteding toe.

ASSEN, 26 October 1852.

De Burgemeester
H. J. OOSTING.
De Secretaris
KIJMMELL.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS der Gemeente *Assen* brengen ter kennis der belanghebbenden, dat het houden van het vergelijkend examen, tot vervulling der post van **ONDERWIJZER** in de vaste BIJSCHOOL te Loon, aangekondigd tegen 1 NOVEMBER aanstaande in het nummer der Drentsche en Asser Courant van 14 October jl. is uitgesteld tot 10 November aanstaande, op welken dag dat examen zal aanvangen in het Stadshuis te Assen, des voordemiddags te half tien ure.

Diegene welke alsnog tot hetzelve wenschen te worden toegelaten zullen hunne stukken behooren intezenden aan den heer BURGEMEESTER dezer Gemeente voor of op den 8 November e. k.

De voordeelen aan de betrekking verbonden beloopen ruim *f* 150,00.

Assen, 26 October 1852.

De Burgemeester
H. J. OOSTING.
De Secretaris
KIJMMELL.

MARKTBERIGTEN.

GRONINGEN, 26 October.

Tarwe, oude B.	70	N.pd.	*f* 7.60	Boekweit, zand	66 N.pd.	*f* 6.20
„ N. Oml.	72	„	„ 7.70	„ veen	66 „	„ 5.80
„ „ Old.	70	„	„ 7.20	Paardeboonen . .		*f* 5.50 à 5.90
Rogge, nieuwe Inl.	68	„	„ 6.85	Koolzaad . . .		*f* 9.00 à 10.30
„ oude „	70	„	„ 7.05	Gort, grove . .		*f* 8.40 à 9.00
Haver, N. dikke	46	„	„ 3.05	Gort, parel .		*f* 12.50 à 13.50
„ dito	48	„	„ 3.20	Olie, raap per vat		*f* 31.50 à 33.75
„ Voer	40	„	„ 2.75	Raapkoeken . . .		*f* 75.00
„ Zwarte	42	„	„ 2.70	Lijnkoeken . . .		*f* 10.00 à 11.00
Gerst, N. winter	56	„	„ 4.95	Boter ¼ ton .		*f* 28.00 à 00.00
„ „ zomer	55	„	„ 0.00	„ $^{1}/_{16}$ „		*f* 0.00
„ „ knobbe	62	„	„ 0.00			

STEENWIJK, 25 Oct. Rogge *f* 6,75 á 7,30. Boekweit *f* 5,30 à 6.55. Boter per ⅛ ton *f* 15,00.

OLDEMARKT, 23 Oct. Boter ⅛ ton *f* 15,50 á 16,00.

COEVORDEN, 25 Oct. Rogge *f* 6.75. Boekweit *f* 6,60. Boter Ned. pd. 60 c. Zetting 53 ct.

HOOGEVEEN, 26 Oct. Rogge *f* 7.65. Boekweit *f* 6.12^{5}. Haver *f* 3.00. Boter Ned. pd. 65 cent. Honig 24 ct. Zetting 57 ct.

Veeprijzen.

Op de jaarmarkt te Vries, den 22 dezer gehouden, waren aangebragt 503 runderen, 1618 schapen en 566 runderen; de prijzen waren van melkbeesten van *f* 50 tot *f* 80, jongbeesten van *f* 10 tot *f* 45, jonge varkens van *f* 5 tot *f* 19, ouden van *f* 20 tot *f* 30 en schapen van *f* 1.50 tot *f* 5.50.

AMSTERDAM, 26 Oct. Werk. Sch. 2½ pct. $63^{5}/_{16}$ à $63^{3}/_{8}$; dito 3 pct. 76 à —; dito 4 pct. 95 á $95^{1}/_{8}$. —

Ter Boek- en Courant-drukkerij van J. A. WILLINGE GRATAMA *Assen*